

Novice

Nesreče

Slaboumen star mož zmrznil. Pri Sv. Duhu ob severni meji je odšel od hiše slaboumni starček Filip Verko, oblečen samo v spodnje perilo. Domači so ga vso noč brezuspešno iskali. Drugo jutro je našel šolar Verka pol kilometra od hiše zmrznjenega.

Avto povzročil enodnevno prekinitev telefonske zveze. Neki šofer iz Maribora je peljal s tovornim avtomobilom jabolka iz Vurberga v Maribor. Spotoma je trčil v telefonski drog. Zaradi trčenja so se potrgale telefonske žice, da je bil telefonski promet ves dan prekinjen.

Zopet velika železniška nesreča v Nemčiji. Naš list je že poročal, da se v Nemčiji množijo železniške nesreče večjega obsega, odkar so Nemci v vojnem stanju. Dne 22. decembra je trčil na železniški postaji Genthing brzovlak Berlin—Neunkirchen v brzovlak Berlin—Köln, ki je hotel ravno odpeljati s postaje. Iztirila je lokomotiva s šestimi vagoni prvega vlaka in štirje vagoni drugega. Radi prenapoljenosti obeh vlakov je bilo ubitih 70 ljudi in okrog sto pa ranjenih.

Razne novice

Važno za naglušne. Naglušnost je povsod zelo razširjena. Naglušnost so zato strokovno proučevali in European Vibraphone Co., London W. 1, je po dolgoletni izkušnji stavila aparat Vibraphon v promet. Aparat je v kratkem času žel priznanja. Vibraphon je majhen, srebrni aparat, kateri se nosi neopazno v ušesu, brez baterije, brez žice in brez vsega drugega. Da bi pomagala naglušnim v Jugoslaviji, je European Vibraphone otvorila podružnico v Zagrebu (Dep. 26 F), Tomislavov trg 17, kjer prikazuje brezplačno Vibraphon aparat in pošlje na željo brezplačna prospekta kakor tudi pogoje za 30 dnevno poskušnjo.

Sanatorij v Mariboru, Tyrševa 19, prej Gospoška, telefon 23-58, je najmoderneje urejen zlasti za operacije. Dnevna oskrba I. razreda 120 din, II. razreda 80 din. Vodja specialist za kirurgijo dr. Černič. 964

Ali si že obnovil naročnino?

Strahovi v čuvajnici števil. 93

4.

Maps je sedel kake četrt ure. Ker ga je spanec vse bolj premagoval, je vstal in stopil k oknu.

Nad močvirjem se je razlivala blede mesečina. Mapsu se je zdelo, da se je med grmičevjem nekaj zganilo in se bliža hiši... Groza se ga je pollaščala. Napenjal je oči, da bi spoznal stvar, ki se je bližala. Ni je mogel spoznati. Zdelo se mu je, da je orjaška pošast, na kateri ni mogel razločiti, ali je človek ali žival.

Pošast se je pred hišo ustavila. Čez nekaj trenutkov se je spet zganila in se odplazila na drugo stran.

Maps se je obrnil, da bi šel k vratom. Komaj je naredil en korak, se je od slabosti zamajal in zgrudil na tla. Pri tem je zadel ob mizo, na kateri je stala svetilka. Prevrnila se je in ugasnila. Oči so se mu zaprle.

Oprl se je na roko, da bi se dvignil. Oči je hotel odpreti, a ni mogel. Trepalnice so bile nekam otrple.

Z roko je segel k očesu in odprl trepalnico. Z drugo roko se je slučajno dotaknil brzozavnega aparata. Pri tem se je dotaknil glavi neka misel.

Obžalovanja vredni slučaji

Ne hranite denarja doma! Ana Ornik, šivilja v Spodnjem Dupleku pod Mariborom, je dobila od svojega očeta 4500 din dote. Denar je shranila pod zglavje. Ko je hotela ostanek dote 2200 din uporabiti za nakup, je opazila, da ji je nekdo to vsoto ukradel. Zopet svarilen zgled: Ne hranite denarja doma!

Napaden in izropan za dobroto. Josip Rakun, trgovski potnik iz Vižmarij pri Ljubljani, je prisedel v št. Vidu v krčmi k mizi, pri kateri sta pila žganje 18 letni brezposelni delavec Pavle Dermastija iz Skaručne in 20 letni delavec Stanko Posavec iz Godiča pri Kamniški Bistrici. Rakun je dal za vino in je na povratku povabil postopača še v eno gostilno. Ko so zapustili to krčmo in je hotel Rakun proti domu, ga je pobil Dermastija s pestjo na tla in sta ga celo s čevlji obsuvala do ne-

zavesti. Po Rakunovi navedbi sta mu odvezla 830 din. Kakor hitro se je napadeni zavedel, se je s težavo privlekel domov in je drugi dan javil zadevo orožnikom v št. Vidu. Orožniki so kmalu imeli nehvaležna ptiča. Pri Dermastiji so dobili 96 din, pri Posavcu pa 100 din.

Izpred sodišča

Znižana kazen. Pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti je bil obsojen letos 40 letni posestnik Martin Canjko iz Mestnega vrha pri Ptujju na osem let težke ječe zaradi raznih zločinov, kakor prevar, tatvin, ropov itd. Po obsodbi je Canjko vložil priziv proti razsodbi. Prepeljali so ga v Maribor, kjer so ga ponovno sodili zaradi nekih obdolžitve, ki jih je Canjko zanikal. Dan pred razpravo pa se je Canjko v zaporni celici obesil. Vendar pa so ga pazniki z umetnim dihanjem rešili. Pri ponovni razpravi naslednji dan je bila Canjku znižana kazen na šest in pol leta težke ječe.

Slovenska Krajina

Dragi delavci!

Sezona je pri kraju. Prišli ste z veseljem na svoje domove. Vaša organizacija »Zveza poljedelskih delavcev« v Murski Soboti vam je pomagala, da ste lahko vsi brez izjeme prišli do zasluzka. Poskrbela vam je razne olajšave pri pošiljanju zasluzka v domovino, pri zamenjavi denarja in pri prevozu v domovino. »Zveza poljedelskih delavcev« pa ne more delati v vašo korist, ako nima tozadevnih sredstev, zato apelira na vašo zavest in na vaš značaj ter pričakuje, da članarino 12 din za leto 1939 poravnate, kdor je pa to že storil, ta naj pa plača za leto 1940 naprej. Dolžnost zavednega člana je, da poravnava svojo obveznost, to je članarino.

S tem vas, dragi delavci, vaša organizacija kliče k sodelovanju, ki bo le v vašo korist. Obenem vam želi zdravo, srečno, milosti in blagoslova polno novo leto 1940!

Delovanje »Zveze poljedelskih delavcev« v Murski Soboti v letu 1939

V Murski Soboti že tri leta deluje delavska organizacija »Zveza poljedelskih delavcev«, ki si je nadela nalogo, da skrbi za svoje člane sezonske

delavce v tu- in inozemstvu. Prodvsem skrbi za njihov dober socialni in nacionalni kakor tudi versko-moralni položaj. Žal, da je še mnogo sezoncev v inozemstvu, zlasti v Franciji in Nemčiji, ki niso vsi upoznani z njenim delovanjem. Iz tihih in skromnih začetkov je organizacija uredil in dvignil g. Franc Kerec na dostojno višino s pomočjo vnetih in požrtvovalnih sodelavcev. Zbral je okoli sebe tudi nekaj ljudi iz vrst akademsko naobraženih krogov, ki so bili voljni sodelovati. Iz malih začetkov je letos organizacija narastla na skoraj 12.500 članov. Zveza ves čas točno in vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, njena pisarna deluje brezhibno. Zveza svojega delovanja ni obešala nikoli na veliki zvon, čeprav je storila mnogo dobrega za delavce. Ako le bežno pogledamo v njen arhiv delovanja, dobimo lep pregled njenega dela, ki je v glavnem sledeče:

Intervenirala je pri ministrstvu za socialno politiko za zboljšanje položaja 18 krat, pri prometnem ministrstvu 2 krat, na banovini 7 krat, pri izseljenem komisariatu 150 krat, pri okrajnem načelstvu 16 krat, pri raznih konzulatih 8 krat, pri Narodni banki 10 krat, na raznih veleposestvih 13 krat, pol uradnih intervencij je bilo 82. Skupno lahko rečemo je bilo 328 intervencij. Od-

Znak je hotel dati, naj bi se prvi vlak, ki bo privozil od južne strani, ustavil.

V tem trenutku je zaslišal neki glas, ki je bil podoben dolgemu vzdihu.

Maps že ni mogel misliti. Ni vedel, ali prihaja ta glas od človeka — ali morda od pošasti — pa se tudi ni brigal za to. Le za to je prosil Boga, da bi mu dal moč proti spancu, ki ga je vse bolj premagoval.

Tih glas se je nenadoma spremenil v hreščanje. Potem pa je zavladal mir.

Maps se je zavlekel k vratom, ki so vodila iz pričičja. Nagnil se je čez rob in pogledal dol. V spodnjem prostoru je bila tema, toda Maps je čutil, da se je tam nekaj gnilo.

Nekaj velikega — groznega je bilo z njim v hiši... Neznana pošast...

In ta pošast bo prišla v gornjo sobo — in ga bo napadla, kakor Boyda...

Maps se je tresel... Kako prijetno bi bilo, se za nič brigati — in spati — spati... Saj nobena borba ne more biti hujša kakor ta borba zoper spanec.

Položaj je postal neznosen in Maps je z joka jočim glasom zaklical:

»He! Na kaj še čakaš, ti grda pošast!... Pridi gor!...«

Zdaj je spet slišal vzdih, nato pa neko rožljanje, ki je prihajalo od verige... Maps je doumel, da se

Prepovedana pečenka

Neka odredba mehike vlade je prepovedala gojitev in prodajanje neke posebne pasje pasme, ki jo imenujejo »prašičji psi« in ki je bila zlasti na jugu zelo priljubljena. Ti psi so si pridobili svoje ime zavoljo tega, ker jih redijo kakor prašiče in jih potem — jedo. Tako delajo posebno Indijanci in meščani. Oblasti podarjajo, da je uživanje pasjega mesa nespodobno, razen tega pa je nevarno, ker razsajajo med psi razne bolezni, ki se lahko prenašajo na človeka. Mehika je razen Kitajske edina dežela na svetu, kjer jedo pse po vseh pravilih. Poznavalci sicer pravijo, da dobra kitajska pasja pečenka v mladih bambu-

govarjali smo vsakemu, ki je prosil nasveta ali se je pritožil v kaki svoji zadevi. Osebnih intervencij je bilo približno prav toliko.

Cilj Zveze v bodočnosti je, da narod ohrani versko in moralno ter nacionalno dober in nepokvarjen. Da mu izposluje od delodajalcev ugodne delovne pogoje, uredbo o minimalnih mezdah, bolniško in nezgodno zavarovanje, socialno pravičnost in primerno plačo, ki mu po sposobnosti in pridnosti po vsej pravici pripada. Učiti pa hoče delavca tudi dolžnosti, ki jih ima napram delodajalcu. Posebno leži Zvezi na srcu zgradba Delavskega doma, ki bi naj sprejel pod svojo streho vse onemogle in siromašne člane, ki so si pri delu izčrpali moči in telesne sile. Tako ti reveži potem ne bodo ostali neposkrbljeni na stara leta in ne bodo v breme občinam ter sorodnikom. V glavnem bo pa skušala narod odvrniti od sezonskega izseljevanja ter ga privezati zopet na domačo grudo. — Poudarjamo pa, da v bodoče za tiste, ki niso člani, kakor tudi za tiste, ki članarine niso plačali, ne bomo več posredovali in se zanje potegovali. Državnih podpor Zveza nima, temveč se vzdržuje le s članarino.

★

Se o sezoncih. V predzadnji številki »Slov. gospodarja« ste prinesli lepo notico o našem izseljevanju. K temu naj dodam le nekaj vrstic. Letos spomladi je oblast izdala odlok, da se mladina pod dvajsetimi leti pod nobenim pogojem ne bo puščala v tujino, razen s svojimi starši. Ta odlok smo vsi pozdravili. Izjema bi se naj naredila tam, kjer starši več ne živijo in je otrok prisiljen iti v svet. S starši se pa naj tudi ne bi puščali vsi otroki; če bi šel od hiše en otrok in oče ali mati, bi bilo tudi dovolj. Da bi en bogataš gnal s seboj dva ali tri otroke, revež brez staršev pa ne bi smel iti, bi bila krivica. V toliko bi se naj spomladi odlok spremenil in bi res dosti dobrega oblast s tem naredila. Pa je oblast snedla svojo besedo. Šlo je spet vse, čekleta stara 15—16 let. In sram nas mora biti, kaj so tam delali nekateri naši sezonci. Ni pomagala tam lepa beseda starejših delavcev, vsak je rekel, da lahko dela, kár hoče. Da jih je prišlo domov precej tudi nosečih, prav za prav še ni najhujše. Vemo za primere, da je celo oče hčerko nagovarjal, naj le zapeljuje fante, da bodo njemu dali več za pijačo. O vsem seveda ne moremo pisati. Tu je treba energično nastopiti. Oblast ne bi smela gledati na solze, kajti veliko ljudi žene v tujino vse kaj drugega kot potreba. Velika odgovornost! Treba je s silo omejiti izseljevanje in tako ljudi spraviti do pameti. Te besede veljajo samo nepoštenim in ne-

Pri orehu jedrce.

nrašeno sladno jedro pa vsebuje
Kneippova sladna kava

potrebni. Za dobre in potrebne se bomo pa vedno zavzemali.

Murska Sobota. Pred kratkim se je pojavila v tukajšnjem evangeličanskem domu »Krlatika«. Oblast je ukrenila vse potrebno, da se ta nalezljiva bolezen ne razširi. — Naše Prosvetno društvo je priredilo 16. in 17. decembra v prosvetni dvorani dramo »Župnik iz cvetočega vinograda«. — Šofer Fujs Anton, ki je na cesti Murska Sobota—Rakičan radi malomarnosti povozil posestnika Puhana iz Tešanovca — ni se namreč zmenil za mahanje rok dveh študentov, ki sta ga hotela ustaviti — je bil obsojen na tri mesece zapora, pogojno na dve leti.

Dolnja Lendava. Ker bomo spomladi pri nas imeli vinsko razstavo, je umestno spregovoriti tudi nekaj besed o kvaliteti naših vin. Priznati moramo, da naša vina po kakovosti zastajajo za sosednjimi štajerskimi vini; pri nas je namreč še precej razširjena šmarnica, ki po mnenju večine naših vinogradnikov najboljše uspeva. Ta trditev sicer ni povsem točna, ker tudi cepljena trta uspeva prav tako dobro, samo mnogo več dela zahteva. Dokaz o tej trditvi imamo v dolnjelendavskih gorica, ki so večinoma zasajene s cepljeno trto. Proti saditvi šmarnice so bile izdane že razne uredbe, toda v polni meri svojega namena niso dosegle, zato bi bilo primerno, da bi naši vinogradniki dobili brezplačno ali pa vsaj proti majhni odškodnini v zameno za angleške divjake cepljene sadike. Obenem bi bilo potrebno kmetске

vinogradnike poučiti o vseh kvarnih posledicah šmarnice; s tem bi bil gotovo dosežen povoljniji uspeh, kakor pa s prisilnim omejevanjem, ki ne rodi vidnejših uspehov, temveč širi pri mnogih zavist in tako prihajajo na merodajna mesta razne anonimne prijave.

Turnišče. Pred kratkim je g. Görkös Klarica naredila strokovni izpit za pogodbeno poštno uradnico, častitamo! — Vsem čitateljem »Slov. gospodarja« želim srečno in blagoslovljeno novo leto! Dopisnik.

Turnišče. Za svoje veliko narodno delo v korist Jugoslavije je bil naš g. dekan Jerić odlikovan z redom Jugoslovanske krone 4. stopnje. K temu odlikovanju mu iz dna srca častitamo!

Sv. Sebeščan. Ob blagoslovitvi nove slikarije v naši cerkvi 6. januarja, na dan sv. Treh kraljev, bo naše Prosvetno društvo postreglo vsem z izvrstnim ljutomerskim vinom in dobro jedajo po nizki ceni v Farnem domu. Zato pridite ta dan k nam tudi oddaljenejši! Na svidenje!

Bodonci. Nedavno je pri posestnici Frumen Mariji izbruhnil ogenj, ki je uničil šupo ter streho nad hlevom ter shrambo, v kateri se je nahajalo okrog 30 stotov sena in slame. Škoda znaša preko 10.000 din in je k sreči krita z zavarovalnino. Verjetno je, da je ogenj nastal po neprevidnosti. Gasilcem iz Bodonca in Zerkovca se je posrečilo ogenj hitro pogasiti in se n' razširil.

sovih poganjkah nikakor ni jed, ki bi jo bilo treba zametavati. Mehiška vlada pa misli drugače in je za uživanje psov določila stroge kazni.

★

Katoličanka — profesorica univerze v Cambridgeu v Angliji

Prvikrat v zgodovini cambridske univerze je ženska dobila stolico profesorja. To je katoličanka z imenom Dorothy Garrod, hči znanega medicinskega profesorja univerze v Oxfordu. Je arheologinja. Imenovali so jo za profesorico zaradi uspehov, ki jih je dosegla pri izkopavanju na Gibraltaru, v Bolgariji in Palestini. Profesorica Dorothy Garrod je konvertitinja (prestopila je iz anglikanske vere v katoliško Cerkev).

★

pošast plazi po tleh... Hipoma je začutil, da je stopila na lestvo...

Prihajalo je bliže...

Torej je slišala klic!

Pograbi hotel stol, da bi ga zagnal dol, a ni imel moči.

Pokleknil je in zagrabil samokres.

»Oh, ko bi bilo vsaj nekoliko svetlo!« je vzdihnil.

V tem trenutku je mesečina prikukala skozi okno.

Maps je napel oči. Polagoma je razločil prvi klin, potem drugi... Nazadnje je zagledal obraz, v katerem ni bilo človeških potez — obraz, ki je bil ves kosmat... Iz njega sta žareli dve očesi — dve očesi, s čudno prosečim izrazom...

Mapsova roka, ki je stiskala samokres, je omahnila... Ni mogel ustreliti v ta obraz, ki je prosil in obenem pretil... Odvrnil je oči in tedaj je opazil, da je od zunaj prihajala svetloba.

Zaslišal je glasove...

Grozni obraz je izginil... Kmalu nato se je svetloba pojavila v spodnjem prostoru... Zaslišal se je ropot, kakor ga povzročajo udarci in valjanje po tleh. Ropot je čez nekaj časa utihnil. Zaslišal se je glas, ki je prosil za usmiljenje. Potem je tudi ta utihnil...

In nato je Maps zaslišal tuj glas, ki je začudeno in obenem ponovnokrat vzkliknil:

»Ah — to je vendar Simon, rdečelasec! — Re-vež!...«

Mapsovo življenje so rešili sprevodniki vlaka številka 36.

Za Simonovo zgodbo je šele pozneje zvedel. — Simon se po šestih letih zapora spet dobil prostost. Ključ od čuvajnice je še vedno imel pri sebi in neka nepremagljiva sila ga je spet privedla nazaj na kraj nesreče. V možgane se mu je zagrizla misel, da se mora maščevati nad železničarsko družbo, zlasti nad Bobom... Z napačnimi znaki je hotel speljati vlak številka 36, ki ga je vodil Bob, na napačen tir, da bi treščil z osebnim vlakom. Tako bi Boba izpostavil smrtni nevarnosti in bi družbi povzročil škodo... Potrpežljivo je čakal na primerno priliko. Prvič je poskusil svojo srečo, ko je bil Morton v službi. Ni imel uspeha.

Po hrano je skrivaj hodil v čuvajnico. Pri tem ga je Boyd opazil. Simon ga je pobil z železnim drogom.

Zdaj je bil Simon mrtev in strahov v čuvajnici je bilo — konec.

Maps si je šele čez nekaj ur opomogel od prestanega strahu in napora. Za svoj pogum, vztrajnost in zvestobo je bil nagrajen s tem, da je dobil dobro službo.

Konec.